

โอวาท ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย
ประธานในพิธีประสาทปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2565
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
วันอาทิตย์ที่ 12 พฤศจิกายน 2566
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กราบเรียนท่านคณะกรรมการมูลนิธิปอเต็กตึ๊งที่ได้เข้ามาร่วมพิธีประสาทปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2565 ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในวันนี้ มูลนิธิปอเต็กตึ๊งเป็นผู้สถาปนามหาวิทยาลัยแห่งนี้ ด้วยความหวังว่า มหาวิทยาลัยแห่งนี้จะได้ผลิตบัณฑิตทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ที่มีคุณภาพและเป็นคนดีออกไปรับใช้สังคม เหตุผลในการสร้างมหาวิทยาลัย โดยจุดมุ่งหมายดังกล่าวก็เป็นทิศทางให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการ สภามหาวิทยาลัยฯ ได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารและครูบาอาจารย์เดินไปตามทางที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งได้กำหนดเป็นทิศทางไว้ เราจะค้ำกับคำขวัญของมหาวิทยาลัยที่ว่า **“เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม”** ในความลึกซึ้งของคำขวัญนี้ ก็คือ แน่นนอนเมื่อเราจบ ปริญญาแล้วทั้งตรี โท เอก เราก็มีอาชีพ มีหน้าที่ มีความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลทั้งตัวเอง ครอบครัว และองค์กรที่ตัวเอง ทำงานอยู่ แต่ในส่วนลึก ๆ แล้ว ในคำขวัญของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อยากจะฝากบัณฑิตไว้ว่า **“เรายังมีหน้าที่ ต่อบ้านเมืองด้วย และจริง ๆ เรามีหน้าที่ต่อโลกใบนี้ด้วย จึงจะสมกับคำว่ารับใช้สังคม”** ปัจจุบันนักคิด นักปราชญ์ทั่วโลก ได้มองเห็นแนวโน้มหลัก 4-5 ประการ ที่กำลังถาโถมนำความแปรปรวนเข้ามาสู่โลกมนุษย์ในช่วง 10-20 ปีที่ผ่านมา

ประการแรกสุดเลย พวกเราทราบแล้วก็คือ ภาวะโลกร้อน ที่จริงภาวะโลกร้อนเกิดจากการสังเกตของนักวิทยาศาสตร์ หลายสิบปีมาแล้ว ว่าทำไมความเข้มข้นของคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศถึงเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในช่วง 100-200 ปี หลังปฏิวัติอุตสาหกรรม และก็มีนักวิทยาศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่งบอกว่า นอกจากคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นแล้ว อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีของโลกนี้ก็เพิ่มขึ้นด้วย แล้วก็เลยมีคนมาทำ Correlation มาทำความเข้าใจเชื่อมโยงกัน จริงด้วยก็เกิดเป็น ความรู้ขึ้นมาว่า ถ้าเราเพิ่มอุตสาหกรรมก็ดี ชีวิตประจำวันพวกเราก็ดี ถ้าเราไปเพิ่มคาร์บอนไดออกไซด์รวมทั้งแก๊สเรือนกระจกอื่น มันจะทำให้โลกนี้ร้อนขึ้น เดิมก็ใช้คำว่าโลกร้อน Global Warming แต่มาวันนี้ท่านเลขา UN บอกว่าไม่ใช่ Global Warming ไม่ใช่โลกร้อน เรียกว่า Global Boiling, Boil แปลว่า เดือด ต้มน้ำแล้วมันเดือด เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่โลกร้อน มันเป็นโลกเดือด เรายังไม่มีความรู้หมดว่า ทำไมภาวะอากาศที่แปรปรวนถึงได้รุนแรงเหลือเกินและถึงได้ถี่มากด้วย มนุษย์ยังรู้ไม่หมด มนุษย์ต้อง เรียนรู้ต่อไปอีกนาน แต่รู้แล้วว่าถ้าเราไม่ทำอะไร มนุษย์อาจจะอยู่บนโลกนี้ไม่ได้ตอนปลายคริสต์ศตวรรษนี้ อีก 70 กว่าปี เราอาจอยู่ไม่ได้บนโลกใบนี้ เพราะฉะนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ก็เร่งที่จะขอความร่วมมือช่วยกัน เมื่อสักครู่เราได้ฟังท่านอธิการบดี กล่าวถึงผลงานของท่านผู้ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์และบริษัทของท่านได้นำเอาชานอ้อยไป Recycle ไป Reuse เพื่อทำยังไงให้ Burden หรือภาระที่มีต่อแก๊สเรือนกระจกมันจะได้ลดลงและกลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ **ผมอยากจะฝากบัณฑิตว่า อันนั้นไม่ใช่ โกลด์ตัว เรื่องภาวะโลกร้อนหรือภาวะโลกเดือดเป็นเรื่องใกล้ตัว เพราะฉะนั้นถ้าหากท่านไปทำงานที่ไหนก็ตามหรือไปอยู่ที่ไหน ก็ตาม แล้วสามารถจะช่วยเหลือได้ไม่ว่ามากหรือน้อยก็ตาม ก็ถือได้ว่าช่วยโลกใบนี้ให้รอด ก็เป็นการรับใช้สังคมเหมือนกัน**

เรื่องที่ 2 ที่กำลังเป็นเรื่องเดือดร้อนเร่งด่วน ก็คือ ความขัดแย้งในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกใบนี้ และความขัดแย้งถึงแม้ว่า มันจะมีรากมาตั้งแต่ประวัติเป็นร้อยปีพันปีแต่มันก็มาปะทุเอาในช่วงนี้ และที่เกิดเป็นสงครามขึ้นมา สงครามพื้นที่ก็คือ สงคราม ยุเครนกับรัสเซียอันนี้ก็แห่งหนึ่งแล้ว ปีนี้ก็เป็นปีที่สอง นี่ก็เกิดสงครามระหว่างอิสราเอลกับฮามัสที่ฉนวนกาซาอีก ทั้งสองแห่งก็ยังไม่มีความที่จะจบอย่างไร คำถามที่ประชาชนโลกเค้ามิกี้ก็คือว่า ทำไมเราจะต้องทำสงครามกัน ทำไมเราไม่เป็น เพื่อนกัน ทำไมเราไม่ทำค้าขายกัน เมื่อหลายสิบปีมาแล้วมีนายกรัฐมนตรีไทยคนหนึ่งชื่อ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ สมัยนั้น

มีการรบกวนเยอะเลยในโลกใบนี้แล้วท่านก็บอกว่าท่านอยากให้พวกเราเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ไม่ใช่เปลี่ยนสนามการค้าเป็นสนามรบ เพราะว่าสงครามเกิดขึ้นที่ใดก็ตามคนที่เปราะบางที่สุดจะเดือดร้อนและก็ล้มตายมากที่สุด คนที่เปราะบาง คือ เด็ก คนแก่ คนพิการ คนยากจน อย่างนี้เป็นต้น เราก็เห็นอยู่ในสงครามช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มี 2 สงคราม ปีที่แล้วที่ยูเครนปีนี้ได้ฉนวนกาซา ไม่รู้เหมือนกันว่าจะมีที่ 3 หรือก็ไม่รู้ จะมีที่ 3 แถวแปซิฟิกหรือเปล่าก็ไม่รู้ ถ้าแปซิฟิกก็ใกล้บ้านเรา เพราะฉะนั้น **เรื่องที่ 2** ที่อยากจะฝากบัณฑิต ก็คือ ช่วยกันพูดออกมา รวมกันพูดออกมาว่า เราต้องการสันติภาพ เราต้องการเพื่อน เราต้องการสนามการค้า เราไม่ต้องการสงคราม เราไม่ต้องการความขัดแย้ง แล้วก็มืออะไรก็ตามถ้าช่วยให้เกิดสันติภาพ สันติสุขได้ขอฝากบัณฑิตทุกท่านว่าอันนั้นคือการรับใช้สังคมเหมือนกัน

Mega Trend อันที่ 3 อันนี้ที่เราเพิ่งผ่านโควิด-19 มาหยก ๆ ช่วงโควิด-19 ทุกอย่าง Lock Down หมดเลย เราต้อง Learn from Home, Work from Home เด็กนักเรียนก็ลำบากยากเย็นเหลือเกิน ของเราก็ลำบากยากเย็นกว่าจะผ่านมาได้ การค้าการขายก็ลำบากไปทั่วโลก การส่งสินค้า อาหาร พลังงาน หยุดชะงัก ใช้คำว่า Interruption หยุดชะงักหมดเพิ่งผ่านมาได้สักปีนึงที่ค่อยยังชั่วแต่เราก็ไม่อยากเห็นอีก ในช่วงที่โควิดเริ่มใหม่ ๆ ทุกประเทศไม่ได้เตรียมตัวที่จะรับมือกับการระบาดในระดับโลกที่เค้าเรียกว่า Pandemic อย่างนั้นเลย เราก็ต้องมาปรับกันเหมือนกัน เรามีโรงพยาบาลสนาม ประเทศไทยก็ปรับเก่งมาก แล้วก็เอกชนเข้ามาช่วยเยอะแยะเลย ช่วยรัฐ ช่วยประชาชน ช่วยกันเยอะแยะ เราเลยเสียหายน้อยของเราตายน้อยมาก ถ้าเทียบกับประเทศอื่น แล้วเราก็เอาตัวรอดมาได้ไม่เสียหายมากเท่าหลาย ๆ ประเทศในยุโรป ในอเมริกา ส่วนใหญ่ของเราที่นี้ก็เรียนทางด้านบริหารธุรกิจ ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทางด้านนิติศึกษา ไม่ว่าจะเรียนสาขาไหนก็ตามเราควรจะต้องเตรียมตัวทั้งในระดับครอบครัวของเรา ระดับองค์กรที่เราทำงาน ประเทศชาติของเรา นักวิทยาศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์สาธารณสุขคาดว่าโควิด-19 ไม่ใช่การระบาดครั้งสุดท้ายแน่นอน เราจะต้องมีการระบาดมากขึ้นด้วยซ้ำไป ขณะนี้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้ง UN ก็พยายามที่จะ Set up ผู้รู้ทั้งหลายรู้เรื่องเชื้อโรคไวรัสของค้างคาวและสัตว์อื่น เพื่อจะติดตามไม่ให้มันลามมาที่คนเหมือนกับโควิด-19 อีก เพราะว่าไม่สนุกเลย คนตายไม่รู้กี่ล้านคนคราวที่แล้ว คราวหน้านี้เชื่อว่าจะรุนแรงกว่าคราวที่แล้วก็ได้ เพราะฉะนั้นก็ขอฝากพวกเราด้วยว่า **เรื่องที่ 3** ก็เป็นเรื่องที่เราสามารถจะรับใช้สังคมได้ ช่วยกันติดตาม ช่วยกันบอกเล่า ช่วยกันหาความรู้มาเฉลี่ยกัน เพื่อจะได้ปกป้องตัวเอง ปกป้องครอบครัวของเรา ปกป้องคนของเรา การระบาดไม่มีใครประกันได้ว่าจะไม่มี มีแต่เตือนว่าจะมี แล้วก็ถึขึ้นด้วย อันนี้คือคำเตือน

เรื่องที่ 4 เป็นเรื่องที่จะเป็นปัญหาใหญ่มากของบัณฑิตรุ่นนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงของประชากรของไทยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา เด็กไทยทั่วประเทศตลอด 1.2 ล้านคน ปีที่แล้วทั่วประเทศตลอดเหลือ 5 แสนคน ก็ประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ตอนที่เด็กคลอดทุกปี ๆ ล้านสอง ๆ ๆ เราก็ต้องเตรียมโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม อาชีววะ มหาวิทยาลัย เตรียมศูนย์เด็กเล็ก โรงพยาบาลก็ต้องเตรียมห้องคลอดเยอะ ๆ แต่มาถึงวันนี้มันเหลือ 40 เปอร์เซ็นต์ เคยคลอด 100 คน แล้ว 2 ปีที่ผ่านมาเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยที่คนในวัยทำงาน คือ 15-60 ปี ลดลงปีต่อปี ปี 2565 น้อยกว่า 2564 และ 2564 น้อยกว่า 2563 2 ปีหลังน้อยลงปีต่อปี เพราะฉะนั้นคาดไปข้างหน้าไม่มีทางเพิ่มเลยวัยทำงานของคนไทย แล้วใครจะทำงาน เพราะในทุกประเทศวัยแรงงาน 15-60 ปี คือ ผู้ที่ Generate Economic Growth เพื่อที่จะเลี้ยงเด็กและคนแก่ คราวนี้ถ้าวัยทำงานมันหดตัวที่จะ Generate Growth ที่จะเลี้ยงเด็กและคนแก่มันก็น้อยลงแล้วใครจะรับผิดชอบเด็กและคนแก่ โดยเฉพาะคนแก่ เด็กมันลดลงแล้วแต่คนแก่ของเราเหนือยมาก วันนี้เรามีคนแก่ 20 เปอร์เซ็นต์ทั่วประเทศ แต่บางตำบลมี 30 บางตำบลมี 40 เปอร์เซ็นต์ ถ้าแบ่งตามความสามารถที่จะดูแลตัวเอง คนแก่ 100 คน ยังโชคดีที่ว่าแข็งแรง 1 เปอร์เซ็นต์ ดิตเตียง 2 เปอร์เซ็นต์ ดิตบ้าน 97 เปอร์เซ็นต์ ดิตสังคมคือออกไปไหนก็ได้ ออกกำลังกายก็ได้ ไปร่วมงานใครก็ได้ อันนี้ในแง่ดี แต่ถ้าขนาดมันมาก 1 เปอร์เซ็นต์ กับ 2 เปอร์เซ็นต์ มันก็มากตามไปด้วย ขณะนี้หลายตำบล อสม. ที่มีอยู่ไม่พอดูแลเด็ก ไม่พอดูแลคนแก่ดิตบ้าน ดิตเตียง นักกายภาพบำบัดขาดแคลนมาก ขาดแคลนทั้งประเทศเลยนักกายภาพบำบัด เพราะว่าคนแก่เยอะแล้วต้องการมาก อสม. เต็มไม่เต็มมือแล้ว เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะ เป็น Burden ของพวกเรา แล้วไม่ใช่แค่ปกติก่อนอายุยืนด้วย ปีนี้มีคนไทยอายุเกิน 100 ปี

36,000 คน ปีที่แล้วมี 26,000 คน 1 ปี Jump ขึ้นมา 10,000 คนที่อายุเกิน 100 แล้วคาดไปข้างหน้ามันจะมากขึ้น เพราะฉะนั้น ถ้าจะเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม ซึ่งเป็นคำขวัญของเราเตรียมรับมือด้วยว่า เราจะต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุซึ่งเป็นวัยเปราะบาง มาก ๆ แต่ช่วยเค้าได้ ผมไม่ได้มาเพื่อจะบอกว่ามัน Hopeless มัน Hopeful มันมีความหวัง ถ้าพวกเราเห็นว่าคนแก่ คือ มรดก ของสังคมมันจะมีความหวัง แต่ถ้าพวกเราเห็นว่าคนแก่ คือ ภาระของสังคม มันจะมีแต่ความสิ้นหวังสำหรับคนแก่ แต่สักวันนึง บัณฑิตทั้งหลายในห้องนี้ก็ต้องเป็นคนแก่เหมือนกัน ถ้าอายุยืนด้วยนะ คนไทยอายุยืนขึ้นมากเลย ก็ฝากไว้ว่า **การเรียนรู้เพื่อรับใช้ สังคม ประเด็นที่ 4 คือ เรื่องโครงสร้างของประชากรของเรา เด็กลดลงพรวด วัยแรงงานเริ่มลดลง คนแก่เพิ่มพรวด เราจะจัดการอย่างไร ใครมี Idea ดี ๆ ก็ฝากไว้ด้วยนะครับ**

เรื่องที่ 5 เป็นเรื่องที่เราต้องรับผิดชอบตนเอง คือ Digital Transformation ในทั้งโลกมันเกิดเร็วเหลือเกิน เกิดเร็ว มาก ๆ การออกแบบ System ไว้ ไม่ว่าจะ เป็น ด้านการเงินก็ดี ธนาการก็ดี การ Transaction ต่าง ๆ ก็ดี ที่ออกแบบไว้ไม่กี่ปี มันก็ล้าหลังมันก็มีใหม่มาแทน เพราะฉะนั้นหน้าที่ของพวกเรา ก็คือ ต้องติดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีนักคิดคนหนึ่งบอก ว่าที่ผ่านมา 200-300 ปี เราใช้คำว่า Democracy, Demo/Demos แปลว่า ประชาชน Cracy แปลว่า ปกครองโดย Democracy ก็คือ ประชาธิปไตย แต่ตอนนี้จะเป็นจุดเปลี่ยนไปสู่ระบบใหม่ของมนุษยชาติ คือ Technocracy เป็นระบบ ปกครองที่ต้องขึ้นอยู่กับระบบเทคโนโลยีมันสั่งพวกเรา มันกำหนดกรอบชีวิตพวกเรา เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นอีกภาระหนึ่งของพวก เรา ในที่สุดแล้วก็คือ กราบเรียนว่า คำขวัญของ มฉก. ใช้ได้เสมอ เราเรียนรู้เพื่อจะรับใช้สังคม แต่วันนี้มาเพื่อจะเตือน บัณฑิตว่า ในวันนี้และอนาคตของชีวิตทำงานของบัณฑิตจะต้องเจอสิ่งใหญ่ ๆ 4-5 สิ่งด้วยกันซึ่งจะต้องใช้หลักเดียวกัน คือ **เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม เพื่อจะแก้ไขปัญหาให้ตัวเองด้วยและสังคมด้วย**

ในท้ายที่สุด ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พวกเราเคารพบูชา ให้กำลังใจ ปกป้องรักษาบัณฑิตทุกคน ในวันนี้ ขอให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต ประสบความสำเร็จในกิจการงาน และเป็นผู้ปกป้องและรับใช้สังคม สมดังคำขวัญของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ขอขอบคุณมากครับ